

यस्य बाह्व समौ दीर्घौ ज्याघातकठिनत्वचौ । दक्षिणे चैव सव्ये च गवामिव वहः कृतः ।
 हिमवानिव शैलानां समुद्रः सरितामिव । त्रिदशानां यथा शक्रो वसुनामिव हव्यवाट् ।
 मृगाणामिव शार्दूलो गरुडः पततामिव । वरः सन्न ह्यमानानां सोऽर्जुनः किङ्करिष्यति ।
 ॥ अर्जुन उवाच ॥ प्रतिज्ञां षण्डकोऽस्मीति करिष्यामि महीपते । ज्याघातौ हि महान्तौ मे संवर्तुं नृप दुष्करौ ।
 बलैश्चादयिष्यामि बाह्व किणकृताविमौ । कर्षयोः प्रतिमुच्याहं कुण्डले ज्वलनप्रभे ।
 पिनङ्गकम्बुः पाणिभ्यां तृतीयां प्रकृतिं गतः । वेणीकृतशिरा राजन्नाम्ना चैव वृहन्नला ।
 पठन्नाख्यायिकाश्चैव स्त्रीभविन पुनःपुनः । रमयिष्ये महीपालमन्यांश्चान्तः पुरे जनान् ।
 गीतं नृत्यं विचित्रञ्च वादित्रं विविधं तथा । शिचयिष्याम्यहं राजन् विराटस्य पुरस्त्रियः ।
 प्रजानां समुदाचारं वज्रकर्म्म कृतं वदन् । ह्लादयिष्यामि कौन्तेय माययात्मानमात्मना ।
 युधिष्ठिरस्य गेहे वै द्रौपद्याः परिचारिका । उषिताऽस्मीति वक्ष्यामि पृष्टो राज्ञा च पाण्डव ।
 एतेन विधिना च्छन्नः कृतकेन यथाऽनलः । विहरिष्यामि राजेन्द्र विराटभवने सुखं ।

इत्येवमुक्त्वा पुरुषप्रवीरस्तथाऽर्जुनो धर्मभृतां वरिष्ठः । वाक्यं तथाऽसौ विरराम भूयो नृपोऽ परं भ्रातरमावभाषे । ९

इति श्रीमहाभारते विराटपर्वणि पाण्डवप्रवेशपर्वणि युधिष्ठिरादिमन्त्रणे द्वितीयोऽध्यायः ॥ २ ॥

॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ किं त्वं नकुल कुर्वाणस्तत्र तात चरिष्यसि । कर्म तत् त्वं समाचक्ष्व राज्ये तस्य महीपते । सुकुमारश्च
 शूरश्च दर्शनीयः सुखोचितः ।

॥ नकुल उवाच ॥ अश्वबन्धो भविष्यामि विराटनृपतेरहं । सर्वथा ज्ञानसम्पन्नः कुशलः परिरक्षणे ।

ग्रन्थिको नाम नाम्नाऽहं कर्मैतत् सुप्रियं मम । कुशलोऽस्यश्च शिष्यायां तथैवाश्च चिकित्सने ।

प्रियाश्च सततं मेऽश्वाः कुरुराज यथा तव । ये मामामन्त्रयिष्यन्ति विराटनगरे जनाः ।

तेभ्य एवं प्रवक्ष्यामि विहरिष्याम्यहं यथा । पाण्डवेन ह्यहं तात अश्वेष्वधिकृतः पुरा । विराटनगरे च्छन्नश्चरिष्यामि मही
 पते ।

॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ सहदेव कथं तस्य समीपे विहरिष्यसि । किं वा त्वं कर्म कुर्वाणः प्रच्छन्नो विहरिष्यसि ।

॥ सहदेव उवाच ॥ गोसङ्ख्याता भविष्यामि विराटस्य महीपते । प्रतिषेद्धा च दोग्धा च सङ्ख्याने कुशलो गवां ।

तन्त्रिपाल इतिख्यातो नाम्नाऽहं विदितस्त्वय । निपुनश्च चरिष्यामि येतु ते मानसो ज्वरः ।

अहं हि सततं गोषु भवता प्रहितः पुरा । तत्र मे कौशलं सर्वमवबुद्धं विशाम्यते ।

लक्षणश्चरितं चापि गवां यच्चापि मङ्गलं । तत्सर्वं मे सुविदितमन्यच्चापि महीपते ।

वृषभानपि जानामि राजन् पूजितलक्षणान् । येषां मूत्रमुपाग्राह्य अपि बन्ध्या प्रसूयते ।

सोऽहमेवं चरिष्यामि प्रीतिरत्र हि मे सदा । न च मां वेत्स्यते कश्चित्तापयिष्ये च पार्थिवं ।

॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ इयं हि नः प्रिया भार्या प्राणेशोऽपि गरीयसी । मातेव परिपाल्या च पूज्या ज्येष्ठव च स्वसा ।

केन स द्रौपदो कृष्णा कर्मणा विचरिष्यति । न हि किञ्चिदिजानाति कर्म कर्तुं यथा स्त्रियः ।

सुकुमारी च बाला च राजपुत्री यशस्विनी । पतिव्रता महाभागा कथन्तु विचरिष्यति ।